

‘GROTE OPGAVEN ALS MOTOR VOOR DE STAD’

Maken wat niet is. Daar ligt het hart van Daan Zandbelt. Niets interessanter dan je tanden zetten in een complexe opgave, vindt hij. Daarom zit hij bij De Zwarte Hond uitstekend op zijn plek, want dit bureau voor architectuur en stedenbouw heeft een voorliefde voor complexe binnenstedelijke opgaven.

Naast partner bij De Zwarte Hond is **Daan Zandbelt** ook Rijksadviseur van de fysieke leefomgeving. Dat betekent dat hij beleidsmakers gevraagd en ongevraagd advies geeft over stedenbouwkundige vraagstukken, van groot tot klein. ‘Enorm fascinerend,’ vindt **Zandbelt**. ‘Ik ben altijd bezig met ingewikkelde puzzels en vraagstukken waar meer dan één goed antwoord op is.’ Diezelfde diversiteit kenmerkt ook de activiteiten van De Zwarte Hond (ca. 100 medewerkers, met vestigingen in Groningen, Rotterdam en Keulen). ‘Net als Berlage doen wij alles, van stoel tot stad. En ook wij doen dat in een overgangperiode. We staan als maatschappij voor enorme opgaven, met een grote verscheidenheid aan nieuwe technieken. Aan ons de taak uit te vinden wat we hier allemaal mee kunnen.’

VERRASSEND VANZELFSPREKEND _ De Zwarte Hond realiseert verrassend vanzelfsprekende gebouwen. ‘Wij zoeken niet

Alle afbeeldingen: impressies van Kavel O in Amsterdam-Sloterdijk

© Plompruzes

de confrontatie met de omgeving op, maar brengen liever het beste in een omgeving naar boven. En altijd met oog voor de context. In Groningen bouwen we iets anders dan in Rotterdam, en in de stad iets anders dan in de natuur. Daarbij besteden we ook veel aandacht aan de verbinding tussen binnen en buiten, en aan de kwaliteit van de stad op ooghoogte.’

CONDITIES CREËREN _ Steden fascineren hem mateloos – en maken hem nederig. ‘Als maatschappij hebben we lang geprobeerd steden te temmen, maar dat lukt niet. Inmiddels zijn we enigszins aan dat idee gewend. Ik zie mezelf vooral als een ecooloog die goede condities moet creëren voor mensen, planten en dieren. Je kunt bepaald gedrag stimuleren of ontmoedigen, maar daar houdt het wel mee op. ‘De energie van een stad is wat hem betreft een kwaliteit, en kwaliteit moet de ruimte krijgen. Hij is dan ook geen fan van alles dichtregelen. Integendeel. ‘Een open blik en ruimte

© Plompruzes

© Plompruzes

voor vernieuwing leveren de mooiste dingen op. Neem de plannen voor Sloterdijk, waar we actief zijn met Kavel O. Hier werken we mee om een troosteloze kantorenlocatie te veranderen in een bruisende, hoogstedelijke plek. Een aantrekkelijke buurt met 10.000 woningen, veel nieuwe voorzieningen en een hoge kwaliteit van architectuur en openbare ruimte.’

© Plompruzes

SCHUIFHUIS _ De Zwarte Hond denkt actief mee over de toekomst van onze steden. Daarbij is de overtuiging dat de grote opgaven (zoals nieuwbouw, vergrijzing, klimaatadaptatie en energietransitie) kunnen dienen als motor voor de stad. Daan heeft een duidelijke voorliefde voor instrumenten die meerdere problemen tegelijk aanpakken. ‘Neem het Schuifhuis, een stedenbouwkundige variant op het Zwitserse zakmes. Veel babyboomers willen niet weg uit hun vertrouwde wijk, maar wonen wel in verouderde eengezinswoningen. Met de bouw van een Schuifhuis (een appartementencomplex met voorzieningen) in de wijk worden mensen verleid hier tijdelijk te gaan wonen, zodat hele straten in één keer verduurzaamd kunnen worden. Een deel zal terugkeren naar hun gerenoveerde woning. Anderen zullen in het Schuifhuis blijven wonen als de grote verbouwing erop zit. Daarmee komen er up-to-date eengezinswoningen vrij voor jonge gezinnen.’

SINGELS _ Voor multifunctionele instrumenten kun je overigens ook terugrijpen op het verleden. **Zandbelt** heeft weinig waardering voor de moderne, monofunctionele ‘waterpleinen’. Wat was er mis met de traditionele singels? ‘Nieuwe singels maken is een belangrijke opgave voor steden. Singels zijn waardevolle structuren die fungeren als groene long, waterberging en koelelement. Oude bedrijventerreinen zijn hittestress-eilanden in de stad. Mijn droom is van die ‘gloeïende kolen’ ijsklontjes te maken. Singels kunnen daarbij helpen.’

REURING, RUST & RUIS _ Ook pleit hij voor een andere manier van denken over de inrichting van steden. Mixed-use gebieden zijn cruciaal voor de leefbaarheid van de stad, maar de verschillende functies botsen nogal eens. De oplossing: een Raamwerkplan dat

de ruimte op hoofdlijnen organiseert in verschillende zones. Niet op basis van functie, maar op basis van maximale milieuhinderprestaties. ‘Binnen dat plan zie ik drie zones: Reuring, Rust en Ruis. De Reuring-zone is een dynamische plek met veel hoogstedelijke voorzieningen. Hier wonen stedelingen die graag een bruisend, uithuizig leven leiden. In de Ruis-zone is de hoofdrol weggelegd voor bedrijvigheid. Hier heerst een grote mate van tolerantie voor rommeligheid en geluid. Je kunt hier rustig om 6 uur ’s morgens de rolluiken opendoen of je lasapparaat aanzetten. De Rust-zone is voor mensen die rustig willen wonen of werken in het groen. Door de ruimte op zo’n manier in te richten, kunnen we op sommige plekken meer uitpakken en echt iets neerzetten met metropolitane kwaliteiten. Grootse projecten op grootse locaties met een hoge dichtheid en buitengewone keuzevrijheid. Dat zou een enorme verrijking zijn.’

Hoe ziet de stad of woning van de toekomst er volgens jullie uit? ‘De stad biedt een rijk palet aan mogelijkheden om je te ontwikkelen in het leven. Hoe je woont, werkt, leert, je verplaatst en je vrije tijd doorbrengt. Onze woning van de toekomst is heel herkenbaar, zeer energiezuinig, met een aantrekkelijke buitenruimte, geschikt voor ander gebruik dan puur alleen wonen en staat steeds vaker in een buurt met een verscheidenheid aan functies.’

Over welk woningproject ben je enthousiast, en waarom? ‘Sloterdijk zoals eerder genoemd. En het

Kerkplein in Arnhem. Omdat dit woningbouwproject, ingepast tussen Eusebiuskerk en Filmhuis, het centrum een impuls geeft met meer structuur, meer smoel en meer inwoners. En juist minder overtollige openbare ruimte.’

Wat kan jullie bedrijf betekenen voor de grote woningbouwopgave? ‘De Zwarte Hond onderscheidt zich door zorgvuldigheid in het ontwikkelen van complexe stedelijke (woningbouw)opgaven en levert met deze projecten ook een positieve impuls aan de directe leefomgeving. Ons streven is een flink aandeel van de

woningbouwopgave voor onze rekening te nemen, in nauwe samenwerking met andere partijen.’

Hoe hou je de stad van de toekomst leefbaar? Wat is daar met stip voor nodig? ‘Met nieuwe woningtypen, zoals het Schuifhuis, geven we oude stadsdelen hernieuwde energie. Letterlijk en figuurlijk. Deze woningbouw moet wel altijd worden gezien in relatie tot de bestaande stad en tot andere grote opgaven, waaronder de energietransitie en klimaatadaptatie. Makkelijker kunnen we het niet maken, wel leuker!’